

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Q. SEPTIMII|| FLORENTIS|| TERTVLLIANI||
CARTHAGINIENSIS|| PRESBYTERI, OPERA|| QVÆ
HACTENVS REPERIRI|| POTVERVNT OMNIA:||**

Tertullianus, Quintus Septimius Florens

Antverpiae, 1584

Genesis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73633)

Q. SEPTIMII FLORENTIS
TERTULLIANI CARTHAGINIENSIS PRES-
BYTERI GENESIS.

CAP. I.
Gen. 1.

RINCIPIO Dominus cœlum terramque creavit:
Namque erat informis, fluctuque abscondita tellus,
Immensusque Deus super æquora vasta meabat,
Dum chaos & nigra fuscabant cuncta tenebra.
Has dum disungi iussit de cardine, fatur:
Lux fiat; & claro nituerunt omnia mundo.
Quum Dominus primi compleffet facta diei,

Condidit albentem nebula nascentibus axem;
Accipit immensus verrentia littora pontus,
Multiplices rapiens validis cum tractibus amnes.
Tertia lux faciem terrarum fulua retexit,
Arida mox posito narratur nomine terra;
Poreis ventosis confurgunt germina campi,
Pomiferisque simul procuruant brachia rami.
Quarta dies generat solis cum lampade lanam,
Et stellas tremulo radiantes lumine fingit;
Hæc elementa dedit subiecto insignia mundo,
Tempora quæ doceant varios mutanda per ortus.
At quinta accipiunt liquentia flumina pisces,
Et volucres varias suspendunt aëre pennas.
Sexta prægelidos in spiras lubricat angues,
Quadrupedumque greges totos diffundit in agros;
Cunctaque multiplici mandavit crescere passim
Germine, & immensis errare & pascere terris.
Hæc ubi constituit diuina potentia iussu,
Rectorem inspicens mundanis defore rebus,
Hæc memorat: Nostris hominem faciamus ad vnguem
Vultibus adsimilem, toto qui regnet in orbe.
Et licet hunc vno posset componere verbo,
Ipse tamen sancta dignetur ducere dextra,
Inspirat brutum diuino à pectore pectus.

CAP. II.
Gen. 2.

Quæ postquam effigie formatum ceu sua, vidit,
Metitur solum mordaces soluere curas.
Illicet irriguo perfundit lumina somno,
Mollius vt vultu formetur scemina costa,
Atque artus mixtu gemino substantia firmet.
Inditur & nomen vitæ, quod dicitur Eua.
Quapropter nati relinquunt de more parentes,
Contugibusque suis positis cum sedibus hærent.
Septima, quando Deus factorum sine quieuit,
Sacrata statuens venturi gaudia secli;
Illicet exhibitis animantum ex ordine turbis,
Viridum cunctis nomen quod permanet, indit,
Adami à Domino donata prudentia solers.
Quem Deus alloquio, iunctam dignatur & Euam:
Crescite multimodo ventura in tempora partu,
Vt polus & plenæ vestro sint germine terræ;
Hæredesque mei, varios decerpite fructus,
Quos nemora & pingui reddunt de cespite campi.
Hæc ubi disseruit, læta paradisi in aula
Instruitur, primique aspectat lumina solis.

Gignitur

TERTULLIAN
Cum Annotationibus
PAMELI
A. V.
16.

A
 Gignitur hæc inter, pomis lethalibus arbos,
 Coniunctum generans vitæ mortisque saporem.
 Ædibus in medijs puro fluit agmine flumen,
 Quod rigat insignes liquidis de fluctibus ortus,
 Quadrifidusque fecat undante ex fonte meatus.
 Phison auriferis prædiues fluctuat undis,
 Conspicuasque terit rauco de gurgite gemmas;
 Præfinus huic nomen, illi est carbunculus ardens,
 Perspicuasque vadis terram prælambit Euilat.
 Post hunc Æthiops Gæon adlapsus opimat.
 Tertius est Tigris, Eufrati adiunctus amæno,
 Assyriam celeri discretim flumine sulcans.
 Hic positus custos Adamus cum coniuge fida,
 Atque opifex, tali formatur voce Tonantis:
 Ne trepidate simul licitos præcerpere fructus,
 Quos nemus intonsum ramo frondente creauit;
 Solliciti ne fortè malum noxale legatis,
 Quod viret ex gemino discreta ad munia succo.
 Nec minus interea cæcos nox alta tenebat,
 Ac modò formatos nec vestis texerat artus.

B
 [Has inter sedes, & baccis mitibus ortus,
 Spumeus astuto vincens animalia sensu,
 Serpebat tacitè spiris frigentibus anguis;
 Liuida mordaci voluens mendacia sensu,
 Fæmineo tentat sub pectore mollia corda.
 Dic mihi cur metuas felicia germina mali?
 Numquid poma Deus non omnia nota faciauit?
 E quis si studeas mellitos carpere victus,
 Aureus astrigero remeabit cardine mundus.
 Illa negat, vetitòsque timet contingere ramos;
 Sed tamen infirmo vincuntur pectora sensu.
 Illicet vt niueo iam mitia dente momorèt,
 Adfulsit nulla maculatum nube ferenum.
 Tum sapor illecebram mellitis faucibus indens,
 Compulit in sueto munus deferre marito.
 Quod simul ac sumpsit, deterfa nocte nitentes
 Emicuerè oculi, mundo splendente, sereni.
 Ergo vbi nudatum prospexit corpus vterque,
 Quàmque pudenda vident, ficulnis frondibus vbrant.
 Fortè sub occiduo Domini iam lumine solis
 Agnoscunt sonitum, trepidique ad deuia tendunt.
 Tum Dominus cœli mœstum compellat Adamum:
 Dic vbi punc degas? Respondit talia supplex:
 O Domine, adfatus pauido sub corde tremisco
 Magne tuos, nudusque metu frigente fatigor.
 Tum Dominus: Quis poma dedit noxalia vobis?
 Tradidit hæc mulier, dum dicit lumina promptim
 Candenti perfusa die, liquidumque ferenum
 Adfulsisse sibi, solémque & sidera cœli.
 Protinus ira Dei turbatam territat Euam,
 Auctorem vetiti dum quærît maximus acti.
 Illa sub hæc pandit: Serpentis suasa loquentis
 Accepi, fallente dolo, blandoque rogatu;
 Nam sua vipereis intexens verba venenis
 Hæc mihi præ cunctis narrauit dulcia pomis.
 Illicet omnipotens condemnat gesta draconis,
 Præcipiens cunctis inuisum visere monstrum,

C A P. III.
 Gen. 3.

Pectore mox fuso prorepere, tum sola morfu
 Mandere; mansuro quæcunque in tempora bello,
 Humanos inter sensus, ipsumque labantem;
 Vertice ut abiecto pronus post crura virorum
 Serperet, ut calcet dum labens comminus instat.
 Fœmina fraudigeris miserè decepta, loquelis,
 Præcipitur duro discrimine ponere patrum,
 Seruitiumque sui studio perferre mariti.
 Tu verò cui visa fuit sententia verax
 Coniugis, immiti cessit quæ victa draconi,
 Dessebis, miserum per tempora longa laborem;
 Nam tibi triticæ surget pro germine messis
 & Cædus, & spinis multum paliurus acutis;
 Ut cum visceribus lassis & pectore mœsto,
 Plurima sollicitos præstent suspiria victus;
 Donec in occiduo venientis tempore mortis,
 Unde geris corpus, terræ reddare iacenti.
 His actis, Dominus trepidis dat tædia vitæ,
 Deiecitque procul sacratis dimouet hortis,
 Obuersosque locat, mediisque eliminat igni,
 In quo perceleri Cherubin euoluit æstu,
 Dum cædus deseruet apex, flammæque volutat.
 Quæis Dominus, pigro ne frigore membra rigerent,
 Consiuit euulsas pecudum de viscere pelles,
 Operiens nudos calidis de vestibus artus.
 Ergo ubi coniugio sese iam fidus Adamus
 Esse virum sensit, nomen genitricis amata
 Exhibet vxori. Bino qui germine factus
 Continuo genitor, diuersis nuncupat orsis;
 Atque Cain hic nomen habet, cui iunctus Abelus.
 Innocuas huius seruabat cura bidentes,
 Ast alius curuo terram vertebat aratro.
 Hi quum perpetuo ferrent sua dona Tonanti,
 Dissimiles fructus sensu suadente dedere.
 Nam prior vberibus fuerant quæ profata glebis,
 Obtulit; ast alius miti se deuouet agno,
 Extâ manu sincera gerens, adipemque niuaalem;
 Confestimque placet Domino pia vota tuenti.
 Quod propter gelida Cain incanduit ira.
 Quem Deus adloquio dignatus, talibus inquit:
 Dic mihi, si rectum viuas, & noxia cernas,
 Degere non possis contracto à crimine purus?
 Desine mordaci fratrem disperdere sentu;
 Qui tibi ceu Domino subiectus colla daturus.
 Nec tamen his fractus, fratrem deducit ad arua,
 Atque ubi deprensus deserto in gramine vidit,
 Elidit geminis frangens pia guttura palmis.
 Quod factum Dominus cælo speculatus ab alto,
 Disquirat, quonam terrarum degat Abelus?
 Ille negat positum custodem se fore fratris.
 Cui Deus effatur: Numnam vox sanguinis eius
 Ad me missa sonat, celsumque ascendit ad axem?
 Nosce igitur mansura tibi pro crimine tanto;
 Nam modò quæ maduit germani sanguine terra,
 Inuiso maledicta tibi commissâ negabit
 Semina, & adsumptis fructum non proferet herbis;
 Torpidus ut multo collidens membra tremore.

CAP. III.

ADNO

TERTULLIAN
 Cum Annotationibus
 PAMELII
 A. V.
 36.

ADNOTATIONES IACOBI PAMELII
IN GENESIN.

CAP. I.

1. Et volucres varias suspendunt aëre pennas, &c.] Retinimus hanc castigationem pro cōiectura Cauchij, ex editione priorī inter Opera B. Cypriani, pro: corpore.

CAP. II.

2. Quem postquam effigie formatum, ceu sua, vidit, &c.] Inter cetera id est Tertullianicum, quod litteram a. in Ablatiuū, sicut hic in voce sua, corripit.

3. Praefinus huic nomen, illi est carbunculus ardens, &c.] Vel hinc patet eiusdem esse Auctoris hunc librum cum precedenti, quippe ubi legitur, quum de Paradiso, sicut hic agit, cap. 8.

Inde nitet Praefinus, illinc carbunculus ardet. Atqui utrobique sequitur aditionem 1xx. Gen. 2. apud quos commemoratur inueniri carbunculus, Græcè καρβύνης, & lapis Praefinus, Græcè ὁ λίθος ὁ σφαιρικός. Pro quibus ex Hebræo & Chaldeo transtulit B. Hieron. Bdellium, & lapidem Onychinum.

CAP. III.

4. infucto munus deferre marito, &c.] Sic iterum legimus, pro: infuctum; quod cum Cauchio castigaueramus, & sicut inter opera B. Cypriani: tum sola morfu Mandere, pro: Pandere. Est autem rursus Tertullianicum illud intermediū: Quis poma dedit noxalia vobis?

5. Carduus & spinis multum paliurus acutis, &c.] Hoc quoque est Vergilianum Eclog. 5. Est vero etiam rursus paliurus Plinio lib. 24. cap. 13.

CAP. IIIII.

6. Elidit geminis frangens pia guttura palmis, &c.] Emendauimus ex coniectura: frangens, pro: fraudans, & mox iuxta Morel. om: caelo speculatus ab alto, pro: celso.

7. Torpidus ut multo collidens membra tremore, &c.] Sicuti etiam nuper adnotauimus, quum prorsus mutus sit finis huius carminis, apparet cetera quoque Genesios capita ad euerfionem usque Sodoma ab Auctore conuersa.

ARGUMENTVM IACOBI PAMELII
IN SODOMAM.

PVLCRE & latè integram historiam euerfionis Sodoma profequitur. Ceterum sicuti supra quoque dictum est, præter quam quòd Sixtus Senensis nominatim adscribat hunc librum Tertulliano, etiam phraeisei quedam & loci plures sunt Tertullianici, sicuti infra adnotauimus.

Q. SEPTIMII FLORENTIS
TERTVLLIANI CARTHAGINIENSIS
PRESBYTERI SODOMA.

AM Deus omnipotens primævi tempora secli,
Vindice diluio, cunctis aboleuerat vndis,
Quas cælum sparfit terræ, maris exspuit æquor;
Hactenus, haud liquido pœnas decernere pactus
Excidio, quoties hiemes induceret aër,
Frenandis varium pluuiis mandauerat arcum,
Purpureo & viridi signantem nubila limbo.

Iridis huic nomen, propria est quæ sibula nimbis.
[Sed recidiua hominum pariter cum gente secunda

Impietas, iterumque mali noua pullulat atas,
Excidio iam non imbres sortita, sed ignes.

Sic Sodomum meruit tellus ardentibus vri

Flammis, & finis portendere signa futuri.

Effera luxuries illic, inimica pudoris,

Instar legis erat, fugeret quam præcius hospes;

Antè vel ad Scythicas, vel apud Bufiridis aras

ZZz

CAP. I.
Gen. 7.CAP. II.
Gen. 18.